

Christer Svensson

Nödens halleluja!

Andlig fattigdom

1.

Jag är ovetande, inte mycket mer än ett år gammal när min familj drabbas. Mor är gravid, i sjunde eller åttonde månaden. En dag upptäcker hon att barnet inte mer sparkar i hennes mage. Med fasa iväg till Ljungby lasarett, undersökning, igångsatt förlossning – ett dödfött barn.

Som vuxen har jag ibland undrat vad min mor tänkte dessa dagar. I flera månader gå och drömma och be, full av förhoppningar över det liv som växer. Så helt plötsligt det brutala: missfall.

Något år senare. Far har en liten firma, en missnöjd kund låter sin ilska verbalt gå ut över mor. I denna stund förlovar hon ännu ett barn som växer i hennes mage.

Sorgen, frågorna måste ha ätit sig in i min mor. Grundtilliten en tunn, svag hinna. Minnena är starka från tidig barndom av hur jag mer än en gång ser tårarna rinna, utan att jag förstår varför.

Och samtidigt. Det oförklarliga. Dessa ögon ger mig den första predikan jag verkligen lyssnar på. Vid sängkanten läser mor Barnens Bibel. Vid mitt möte med Bibelns alla förunderliga berättelser och mors märkbara glädje över det hon delar – föds något.

Elva, tolv år gammal mutas jag sedan med en ask Läkerol Special. Målet är att jag ska styra mina steg mot Betels söndagskvällsmöten. Snart går jag utan muta. Jag är en ung, fascinerad betraktare från läktaren av något jag

inte förstår fullt ut. Vuxna människor som brottas med Gud, med livet, gripna av ett heligt allvar. När de väl har bestämt sig går de fram, böjer knä. Ibland bryter glädjen fram; tungotal, profetiska ord och världar jag aldrig har varit i närheten av.

I tonåren nästa etapp. Ryssby. Ett litet samhälle utanför Ljungby där ungdomar från olika kyrkor kommer samman. Gemenskapen är stark, likaså tron. Det är mitten av 1970-talet, det hippieinspirerade Jesusfolket drar igenom Sverige. Dess centrum Jutatorpet ligger tillräckligt nära Ryssby för att vi gång på gång ska åka dit och smittas. Vi låter håret växa, anordnar musikfestivaler och har stora drömmar om ett annorlunda liv.

Mors bibelsamtal, Betel och Ryssby för mig fram till det oerhörda. Stakar ut min livsväg. Det blir fyra år av teologiska studier, perioder av tvivel men framför allt av att leva i det som fångade mig, det som blev mig kärt.

Nu, vid en av livets rastplatser, ser jag att jag bär något av min mors ögon. En trons förundran, men också en trons förtvivlan.

Jag överraskas, jag bländas fortfarande över trons skönhet, dess sanning, dess kraft.

Jag skulle, precis som min mor, kunna läsa Barnens bibel och berätta för unga och gamla att det på jorden finns ingen berättelse, ingen sanning som är vackrare, viktigare än den som ryms i denna bok.

Och ändå. Det som är så svårt att förstå.

När jag var ung var jag naivt övertygad om att jag gick med i ett slags trons triumftåg. Visst väntade kamp men hur skulle något kunna stoppa oss, Guds eget folk?

Det blev inte så.

Så ofta har det som vuxit vackert, lovat så mycket i trons trädgårdar, vissnat.

Kära vänner kom till tro, glädjen spirade hos dem. Men efter några månader, ibland några år är sången borta. De lämnar vägen eller låter tron gå på sparlåga, livsenergin brukas på annat håll. Tron höll inte, den blev till slut outhärdlig. Och där står jag, letar efter orden.

Så många helhjärtade kristna ledare drömde stora drömmar. Ibland var det kanske bara det stora egot. Fast ofta såg jag ledare som vandrade i ödmjukhet. I dag sänker de blicken, famlar i sin kallelse, gör något annat.

Eld flammade upp, människor drabbade av det heliga talade trons ord. Och vi tänkte att nu vänder det. Men efteråt kändes det som ännu en hägring. Det var som om elden bara fick spraka på ytan. Inte mer, inte djupare. Vi blev bara mer trötta, mer uppgivna.

Ryssby Missionskyrka, där vi ungdomar mötte Gud, såldes och blev en pizzeria. En i raden av alla väckelsens missionshus, bönhus och kapell som numera fylls av något annat än hjärtats bön och lovsång.

Visst finns det många lovvärda pionjärsatsningar i vårt land, men samtidigt måste vi se det krassa: det läggs ner en församling i veckan i Sverige.

En fruktansvärd matematik.

2.

Job skriver:

Den rätta tiden är inte dold för den Våldige, men varför får hans trogna aldrig se honom handla?

Gränsstenar flyttas, rövade hjordar drivs i bet.

Den faderlöses åsna leder man bort, och änkans ko tas i pant.

De fattiga tvingas ur vägen, de svaga i landet måste gömma sig.

De är som vildåsnor i öknen, dit går de, där får de slita, de söker föda i ödemarken, mat åt sina barn.

På skurkars åkrar samlar de ax, plockar det sista i den gudlöses vingård.

De ligger nakna om natten, de saknar kläder och har inget att skylla sig med i kölden.

Regnet i bergen gör dem genomvåta, de trycker sig mot klippan för att få skydd.

Den faderlöse rycker man från bröstet, den fattiges spädbarn tas i pant.

De måste gå nakna, utan kläder, hungriga tvingas de bära kärvar, törstande trampar de vinet i karen.

Från staden hörs döendes jämmer, sårade ropar i ångest.

Gud hör inte deras bön.¹

3.

Det svåraste, det absolut svåraste är ändå detta.

Sitter på tåget, läser SJ:s tidning *Kupé*.² Min ögon hamnar på ett reportage med temat: vår nya religion i Sverige. Bland det första SJ:s skribent slår fast är att tro på Gud med stor bokstav, nej det gör inte svenskarna. *Kupé* skriver däremot att mer än 80 % av människorna i Sverige tror att det finns någon form övernaturlig makt eller kraft, tror att det finns något mer än det vi kan se. Ja, något som snarare är gud med litet g. En överraskande hög siffra. De få ord som åtminstone snuddar vid kristen tro i denna artikel har negativ klang. I stället slås fast att det som står i centrum i den nya svenska religiositeten är det egna jaget. Den individualism som varit det viktigaste budordet i såväl politiken som kommersen tycks ha borrar sig in i den svenska folksjälens innersta rum.

Nu kan vi tänka att den nya självupptagna svenska statsreligionen är en hädelse mot hur vår Skapare har tänkt sig att vi ska leva. Vi kan sucka över att nästan all andlighet, även i flera kristna kretsar, har inslag som mer eller mindre i sina grundtankar, i sin praktik, är centrerad kring det egna jaget.

Men vänner, är inte den stora sorgen, det vi verkligen behöver sörja, något annat?

Värnamo Missionskyrka. 1948. Evangelisterna Arne Holmberg och Berthil Paulsson håller väckelsemöten. Min mor bestämmer sig för att följa Jesus under dessa möten. Med gripenhet kan hon berätta hur människor stod och köade för att komma in i Värnamo Missionskyrka. De bara måste få möta Gud. Jag tror inte att denna väckelse i första hand berodde på predikanternas

vältalighet utan på att människorna i bygderna kring Värnamo visste både glädjen och allvaret i att göra upp sin sak med Gud. Evangeliet hade under många år tydligt förkunnats, man talade om Jesus och hans stora utmaningar i stugorna. Det fick människorna på fötter.

Min farfar John bodde i byn Borsna ett par mil utanför Ljungby. Ganska ofta var John och hälsade på hemma hos oss i Ljungby. Inte så sällan berättade mor att farfar var inne i stan för att någon som låg sjuk, kanske låg för döden, hade kallat på honom. De ville göra upp sin sak med Gud innan de gick in i evigheten. Deras önskan var att John skulle komma och be med dem. Människorna i byn Borsna hade länge hört evangeliet tydligt förkunnas i missionshuset och i enkla, vardagsnära samtal. Nu bar det frukt.

Så är det inte i dag.

Det är som om vi har förlorat orden. På samma gång har bilden av vem Jesus verkligen är bleknat i vårt land.

De ord som i ett djupt allvar förde fram människorna i Sverige till helig Gud, till frälsningsglädje, till livsglädje har tystnat.

Väckelsens ord är borta, arkiverade.

4.

Länge lekte jag med tanken att kalla den här boken någon av de ganska obegripliga på samma gång trotsigt adekvata titlarna: *Ändå* eller *Abrahams leende*. Men titeln *Nödens halleluja* pekar än mer på vart vägen går.

5.

Profeten Jesaja skriver:

Vem av oss trodde på det vi hörde, för vem var Herrens makt uppenbar?

Som en späd planta växte han upp inför oss, som ett rotskott ur torr mark.

Han hade inget ståtligt yttre som drog våra blickar till sig, inget utseende som tilltalade oss.

Han var föraktad och övergiven av alla, en plågad man, van vid sjukdom, en som man vänder sig bort ifrån. Han var föraktad, utan värde i våra ögon.³

Det vi läser är något som skulle kunna liknas vid preludiet, vid ingångsorden till det mest hoppfulla vi kan läsa. Orden om Messias. Orden om Jesus Kristus.

Det märkliga är att så många berättelser i Bibeln börjar i samma karga landskap. Viktiga vändpunkter i kyrkohistorien inleds i samma mörker. Och många nutida berättelser från länder där Guds helige Ande går fram till människors frälsning, till människors upprättelse, växer fram ur samma andliga fattigdom.

Mänskligt sett är Guds lilla skara chanslös, men när Gud väljer att komma då blir stolt logik till intet.

Gång på gång, både i Bibeln och i kyrkohistorien, har trons folk haft det lika eländigt som vi har det nu. Marken har varit lika torr. Prognosen visat på att det är omöjligt. Likgiltigheten bland Guds materiellt så välmående folk, en parallell till det fruktansvärda profeterna beskriver i Gamla testamentet. De fattiga, de ensamma,

de försvarslösa lika drabbade långt in på huden som i Jobs ord.

Vi – väckelsens barn i Sverige, som också vet hur det känns när många av våra egna vänder sig bort, ibland i förakt; som också vet vad det är att kämpa med sjukdom och svaghet; som också kan lägga ut texten om tomma kyrkbänkar, andliga torrmarker.

Vi – väckelsens barn – ja, vi ska sörja och bekänna vår fattigdom. Men må vi inte fly den.

Må vi vänta. Ivrigt.

Vi är på biblisk mark.

Det är som Job skriver, den rätta tiden är inte dold för den Väldige.

Ett altare

1.

England i början av 1700-talet, ett land i förfall. Ett land där de styrande lever i djup omoral, där det enkla, fattiga folket berusas, förförs med alkohol. Var sjätte hus i London är en krog. Tron en fattig skugga. Kännare betraktar England vid denna tid som västra Europas mest sekulariserade land. Den franske filosofen Voltaire konstaterar att ”i England är man så trött på religion att man knappt skulle kunna göra sin lycka med att hitta på en ny.”⁴

Det blir ingen ny religion. Men något oväntat händer. Vår Herre börjar tända eldar. Ett exempel. Metodistpredikanten George Whitefield blir 1739 i stad efter stad portad för att predika evangelium i kyrkorna. I stället beger han sig till ett koldistrikt utanför Bristol. Där finns tusentals gruvarbetare till vilka prästerna aldrig söker sig, arbetare som lever ett omänskligt hårt liv och därför måste göra sina hjärtan lika hårda. Whitefield får nu nöd för dessa människor, börjar predika för gruvarbetarna. Första dagen kommer det inte så många, men efter några dagar samlar Whitefield tusentals. Det förunderliga händer, det omöjliga händer: medan Whitefield predikar får han snart se vita strimmor över några av arbetarnas kolfärgade ansikten. De gråter. Detta märkliga fortsätter dag efter dag. Hundratals gruvarbetare omvänder sig. En väckelse startar.

Vad var det som hände utanför Bristol? Handlade det om Whitefields omtalade goda predikokunst? Nej. Handlade det om att ett antal gruvarbete bestämde sig

för att det var dags att vända om. Nej, inte i första hand. Det handlade om att Gud i sin dyra nåd, i sin kärlek till dessa utsatta människor kom dem nära. Guds tid var inne. Den rätta tiden.

2.

Jag tror att vi är många som frågar oss: kommer vi någonsin få vara med om det som hände utanför Bristol, kommer vi någon gång under våra liv få vara med om besökelsestider, om en gudafödd väckelse? Något som är mer, något som är djupare än ett andligt fyrverkeri. Vi tvivlar.

Och samtidigt, det krassa. Vad har vi annars att hoppas på? Om inte Herren bygger huset arbetar vi förgäves. Om inte ett andligt vårregn från himmelen faller över oss kommer tron att fortsätta att falna, kommer de som är kallade att vara andliga ledare i vårt land inte orka, kommer de heliga orden, det heliga evangeliet fortsätta att vara en gåta, ett löje för våra kära medmänniskor.

3.

Efter Davids och Salomos välsignade tid som kungar börjar förfallet. Israels folk drabbas av kung Rehabeams djupa ogudaktighet. Landet splittras. Israel upplever en yttre blomstringstid och på samma gång en andlig misär. Som i många förfallstider handlar det inte om att man helt plötsligt, helt frankt överger den sanne guden. Nej, det är det första budet som utmanas. Jämte Herren väljer Israel att tillbe andra gudar. Gang på gang. Frukthetsguden Baal blir en för stor frestelse.

Till slut kommer torkan, en svår torka. Det regnar inte under en lång tid. Under denna svåra period träder profeten Elia fram. Elia utmanar Israels folk, säger sanningen: ”Ni är människor med delad håg, hur länge vill ni halta på båda sidor?”⁵

Elia dristar sig också till att utmana Baalsprofeterna. Det hela leder fram till Moria berg, till ett avgörande. Baalsprofeterna använder alla religiösa metoder och trix de bara kan komma på för att utverka eld från himmelen. Ingeting händer. Elia bygger då omsorgsfullt ett altare till Gud, håller vatten på det, håller vatten runt om. Ingen, absolut ingen ska få tro att det är Elias kraft eller storhet det handlar om.⁶

Elias altare behagar Gud. Gud låter sin härlighet, sin eld falla på detta altare.

Och åter börjar det regna i Israel.

4.

Hur bygger vi ett altare i våra liv, i våra församlingar, som är så rent från egen fåfänga och tro att det beror på oss? Ett altare, på vilket vi gång på gång håller vatten.

Ett altare på vilket Guds heliga eld kan falla.

Slutnoter

- 1 Job 24:1-12, Bibel 2000.
- 2 Tidsskriften *Kupé*, nr 5, 2016
- 3 Jesaja 53:1-3, Bibel 2000.
- 4 Rune Brännström, *Förnyelsen genom tiderna*, 1983, s. 103.
- 5 Första Kungaboken 18:21
- 6 Första Kungaboken 18:34-35